MAATALOUS

Puola haluaa vahdittaa suorien tukien harmonisointia jäsenmaiden välillä. Komissio tarjoaa aikatauluksi vuotta 2019. **PUOLAN MAATALOUSMINISTERIN ERITYSAVUSTAJA BENIAMIN GAWLIK**

Satovahinkokorvauksia haettu 25 000 hehtaarille

Satovahinkokorvaushakemuksia oli Maaseutuviraston (Mavi) keräämien tietojen mukaan palautettu keskiviikkoon mennessä koko maassa 1 300 kappaletta.

Yhteensä hakemukset koskevat noin 25 000 peltohehtaaria.

Määrä perustuu kunnissa tallennettuihin hakemuksiin. Lopullinen luku täsmentyy sitä mukaa, kun hakemuksia saadaan tallennettua.

Tällä hetkellä tallennettujen hehtaarien määrä on vasta reilusti alle puolet siitä, mitä elykeskukset arvioivat koko maan satovahinkokorvausalaksi kaksi viikkoa sitten perjantaina, kertoo ylitarkastaja **Susanna Jansson** Maaseutuvirastosta.

Tuolloin satovahinkokorvauksia arveltiin haettavan noin 61 000 hehtaarilta.

Satovahinkokorvausta haettaneen tänä vuonna keskimääräistä suuremmalta alalta, vaikka tähän mennessä tallennettu ala sen vielä alittaakin. Satovahinkoalaa on ollut vuosina 2000–2010 keskimäärin 34 100 hehtaaria.

Tänä vuonna satovahinkoja ovat aiheuttaneet erityisesti rankat ja pitkään jatkuneet sateet sekä niiden aiheuttamat tulvat.

Hakemuksia yhä runsaasti tallentamatta

Keskiviikkoon mennessä tallennettujen hakemusten mukaan sato on tuhoutunut osittain noin 12 700 hehtaarilla ja täysin noin 12 600 hehtaarilla.

Eniten korvauksia on haettu tähän mennessä Pohjois-Pohjanmaalla, jossa osittain tai kokonaan tuhoutuneeksi alaksi on ilmoitettu 4 200 hehtaaria.

Pohjois-Pohjanmaan elykeskus arvioi toissa viikolla, että maakunnassa olisi satoa vahingoittunut 14 000 hehtaarilla.

Muita tulvien aiheuttamista vahingoista kärsineitä maakuntia ovat Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Satakunta.

Etelä-Pohjanmaalla korvausta oli keskiviikkoon mennessä haettu 3 200 hehtaarilta, Pohjanmaalla 2 800 hehtaarilta, Uudellamaalla 2 800 hehtaarilta ja Pohjois-Karjalassa 2 500 hehtaarilta.

Satakunnassa on ehditty tallentaa hakemuksia vasta alle 2 000 hehtaarilta.

Keskiviikkoon asti aikaa hakea korvausta

Satovahinkokorvausta ehtii vielä hakea. Korvaushakemus, lomake 118, on palautettava kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle viimeistään ensi keskiviikkona 31.10.

Poikkeuksena on vain sokerijuurikas. Sen satovahingoista hakemus on toimitettava viimeistään 30.11.

Satovahinkokorvausta voi hakea, jos vahingon ovat aiheuttaneet epäsuotuisat sääolot.

Maaseutuelinkeinoviranomainen arvioi korvauksen perusteet käymällä paikan päällä mahdollisimman nopeasti hakemuksen saavuttua. Lohkon kasvuston saa hävittää vasta, kun viranomainen on arvioinut vahingot.

Mavin arvion mukaan satovahinkokorvauksia maksetaan todennäköisesti vasta keväällä 2013. Korvauksia voidaan maksaa sen jälkeen, kun tämän vuoden hintatilastot valmistuvat.

JUHANI REKU

Lomake 118 ja satovahinkokorvauksen hakuohjeet ovat saatavilla lomakepalvelussa: www.suomi.fi/lomakkeet

Puola ei innostu maatalous-tukien viherryttämisestä

Cap-uudistuksen pelätään kasvattavan tuotantokustannuksia ja vievän EU:n kilpailukykyä elintarvikemarkkinoilla.

VARSOVA (MT)

EU:n maataloustukien viherryttämisesitykset eivät tyydytä puolalaisia.

Komission viherryttämislinja lisää viljelijöiden taakkaa ja kustannuksia sekä heikentää EU-maatalouden kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla, muistuttaa Puolan maatalousministerin eritysavustaja **Beniamin Gawlik**.

Gawlik kritisoi myös sitä, ettei esityksessä ei oteta huomioon täydentävien ehtojen tai ympäristötuen kautta saavutettuja tuloksia.

Gawlik kertoi Puolan caplinjasta Itämeren suojelua viljelijävetoisesti ajavan Baltic Deal -ohjelman järjestämän vierailun yhteydessä lokakuun toisella viikolla.

Puolalaiset haluavat joustoa tukien viherryttämiseen. Gawlikin mielestä riittää, jos puolet tilan pellosta on nurmella tai Natura-aluetta. Samoin alle 15 hehtaarin tilat pitäisi kelpuuttaa automaattisesti mukaan.

Pientilojen asemaa halutaan vahvistaa, mikä sopii pienten peltotilkkujen Puolalle. Maatiloja on edelleen yli puolitoista miljoonaa ja keskiala on alle 10 hehtaaria, vaikka rakennekehitys on ollut EU-aikana nopeaa.

Viherryttämisen ehtoja rikkoviakin aiotaan kohdella puolalaisten mielestä liian ankarasti. Sanktiot tulee kohdistaa vain viherryttämisosaan, ei kaikkiin suoriin tukiin.

Puola haluaa vahdittaa suorien tukien harmonisointia jäsenmaiden välillä. Komissio tarjoaa aikatauluksi vuotta 2019, mikä ei riitä, Gawlik sanoo.

Puolalaiset pitävät tiukasti kiinni siitä, että ainakin aiempi tukipotti säilyy.

Entistä monimutkaisempaa

Puola on huolissaan siitä, että maatalousuudistus muuttaa tukijärjestelmät entistä monimutkaisemmiksi päinvastaisista lupauksista huolimatta. ”Pienviljelijäjärjestelmä on ainoa asia, joka yksinkertaistaa tukia.”

Gawlikin mukaan Puola ajaa pientilan rajan nostamista 15 hehtaariin nykyisestä 5 hehtaarista.

Aktiivisen viljelijän idea on itsessään hyvä, mutta komission mallia Gawlik pitää lähinnä painajaismaisena.

Tuen saajista peräti 94 prosenttia sai edellisvuonna tukia alle 5 000 euroa, jolloin aktiiviviljelijän määritelmä ei koske heitä. Joka kolmannella tukia hakeneella on alle kolme hehtaaria peltoa.

Suuritilojen tukileikkuri on Gawlikista mielenkiintoinen ehdotus, mutta Puolassa sillä ei ole juuri merkitystä. Yli 150 000 euron tukiin ylsi viime vuonna 802 hakijaa maan yli 1,5 miljoonasta viljelijästä.

Viljelyn monipuolistamisen kriteereihin puolalaiset ehdottavat, että kesannot luetaan yhdeksi viljelykasviksi. Alan täyttymistä tulee tarkastella kansallisesti tai alueellisesti, ei tilakohtaisesti.

Sokeri- ja maitokiintiöille jatkoa

Gawlikin mukaan Puola haluaa jatkaa sokeri- ja maitokiintiöitä ainakin vuoteen 2020 asti.

Kun hänelle huomautti suomalaisten viljelijöiden olevan samaa mieltä, Gawlik tuhahti: ”Kertokaa se myös omalle maatalousministerillenne. Edellinen (Sirkka-Liisa Anttila) piti asiaa esillä, mutta nykyiseltä (Jari Koskinen) ei ole tullut tukea kiintiöille.”

VEIKKO NIITTYMAA

Maatilat omille kansalaisille Unkarissa

UNKARI

Pääministeri **Viktor Orbán**, 49, julisti Unkarin maatalousmaaksi tultuaan valtaan keväällä 2010. Nyt hän haluaa rajoittaa ulkomaalaisten maanostooikeutta pitääkseen maatilat omien kansalaisten käsissä.

Unkarin parlamentti on saanut käsittelyynsä lakiesityksen, jonka tarkoituksena on suojella pieniä ja keskisuuria maanomistajia ja viljelijöitä pankeilta ja keinottelijoilta.

Laki mitätöisi jo aiemmin ”epämääräisillä sopimuksilla” tehdyt maakaupat.

Käytännössä jo nyt esimerkiksi itävaltalaiset hallitsevat 5–10 prosenttia Unkarin maatalousmaasta.

He ovat tehneet bulvaanisopimuksia unkarilaisten maanomistajien kanssa. Maan omistaa unkarilainen ”olkihattu”, mutta käytännössä sitä viljelee ulkomaalainen viljelijä tai maatalousyritys.

PENTTI KOPONEN

Unkarin peltomaa on yksi halvimpia EU:ssa. Syysrypsiä kasvaa Länsi-Unkarissa.

Laki voimaan jo ensi vuonna

Bulvaanisopimuksista tulisi laillisia, kun ulkomaalaisomistusta koskeva siirtymäaika päättyy keväällä 2014.

Unkarin hallituksen tavoitteena on saada uusi maalaki voimaan sitä ennen, mahdollisesti jo ensi vuoden alusta. Siihen ei ole estettä, sillä Orbánin hallituksella on kahden kolmasosan määräenemmistö maan parlamentissa.

Lakiesityksessä määritellään tarkkaan, kuka ja minkä verran voi omistaa maatalousmaata. Valtiolla on oikeus puuttua maakauppoihin ja tarvittaessa estää ne etuosto-oikeudellaan.

Unkarin viljelykelpoisesta maasta 90 prosenttia on yksityisomistuksessa. Yritysten osuus on peräti 41 prosenttia, sillä aiemmin valtion omistamat maatalousyhteisöt muutettiin 1990-luvun alussa yritysmuotoisiksi.

”Menkööt Itävaltaan”

Orbán on esitellyt hallituksensa lakiesitystä värikkäin sanankääntein viljelijäväestölle ja korostanut, että Itävallassa on vastaavanalainen laki. Itävallassa on jonkinlaisia rajoituksia ulkomaalaisten maanostolle, tosin ne koskevat pääasiassa EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisia, ja käytännöt vaihtelevat eri osavaltioiden välillä.

”Viljelymaata haluavat menkööt Itävaltaan ja ostakoot sitä sieltä, meiltä ei heru enää neliömetriäkään”, Orbán julisti äskettäin viljelijäyhdistyksen nuoriso-osastolle Ceglédissä.

Unkarin oppositio pitää poliittisena ”pluffina” retoriikkaa, jota pääministeri Orbán käyttää uudesta maalaista, poliittisena ”pluffina”. Ulkomaalaisomistuksen vastustaminen oli yksi Orbánin tärkeimmistä vaaliteemoista viime vaaleissa.

”Laki ei koske ulkomaalaisia, jotka viljelevät maata unkarilaisten kanssa omistamiensa yhteisyritysten kautta”, muistuttaa sosialistipuolueen kansanedustaja **Zoltan Gogos**.

EU:n uudet jäsenmaat saivat pitkät siirtymäajat rajoittaakseen maatalousmaan siirtymistä ulkomaalaisomistukseen. Unkarin siirtymäaika oli seitsemän vuotta ja se sai siihen vielä neljän vuoden jatkoajan. Puolan siirtymäaika on peräti 12 vuotta.

Unkari on yksi EU:n suurimmista viljan ja öljykasvien tuottajista. Maatalousmaa on pysynyt hyvin halpana ulkomaalaisomistusta koskevien rajoitusten ansiosta.

TUULA KOPONEN

Leipäviljojen laatu 2006–2012

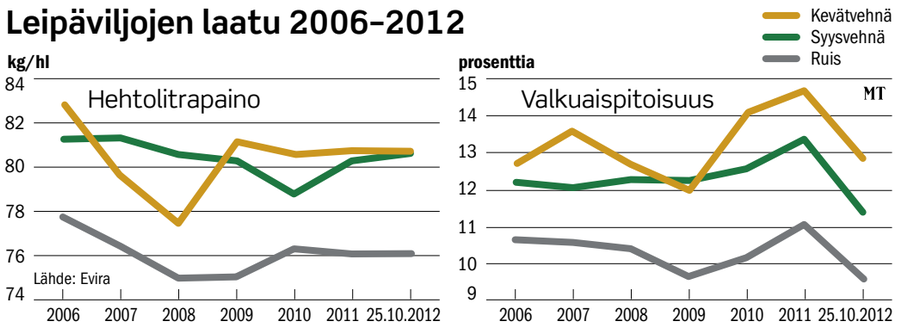

Rehuviljojen ja mallasohran laatu 2006–2012

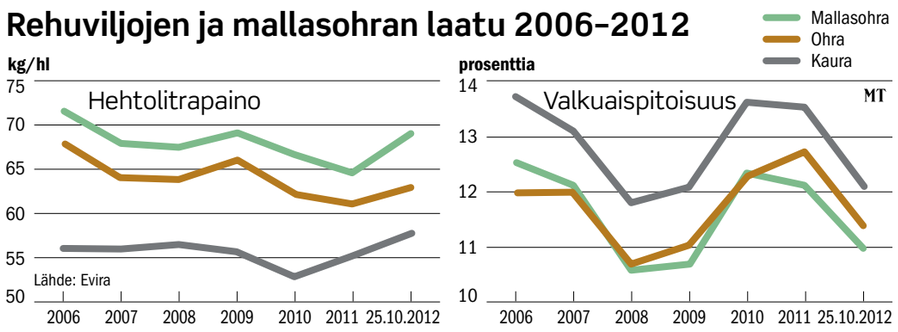

Kuvion tämän vuoden arvot poikkeavat tekstissä olevista, koska luvut ovat tuoreemmat.

Vehnässä vähän valkuaista

Evira kaipaa näytteitä myöhäisistä puinneista

Syysvehnistä alle viidennes ja kevätvehnästä runsas puolet täyttää leipävehnän laatuvaatimukset, Eviran maanantaihin mennessä tekemät laatumääritykset osoittavat. Suurin ongelma on alhainen valkuaispitoisuus.

Koska puintikausi on edennyt hitaasti ja takkuillen, Eviran viljasadon laatuseurantaan on saatu vasta osa näytteistä. Näin ollen tulokset voivat muuttua ehkä vielä paljonkin.

Evirasta korostetaan, että myös myöhään puitavilta kasvulohkoilta on tärkeää saada näytteitä.

Vain siten voidaan saada mahdollisimman oikea kokonaiskuva sadon laadusta.

Eviran viljalaboratorio ottaa näytteitä vastaan marraskuun alkuun asti.

Näytteitä lähettävät maatilat on valittu alueittain otantamenetelmällä. Tänä vuonna niitä on noin 1 700.

Syysvehnällä hyvä sako

Syysvehnänäytteistä vain 18 prosenttia oli maanantaihin mennessä täyttänyt leipävehnän laatuvaatimukset eli niiden sakoluku on vähintään 180, hehtolitrapino vähintään 78 kiloa ja valkuaispitoisuus vähintään 12,5 prosenttia.

Syysvehnän keskimääräinen valkuaispitoisuus oli vain 11,7 prosenttia.

Syysvehnän sakoluvut ovat korkeita, keskimäärin 332. Hehtolitrapaino on keskimäärin 80,7 kiloa.

Kevätvehnä painavaa

Syyskuun loppuun mennessä puiduista kevätvehnänäytteistä leipävehnän laatuvaatimukset täyttää 56 prosenttia.

Myös kevätvehnällä valkuaispitoisuus vaikuttaa eniten leipävehnän vaatimusten täyttymiseen. Keskimääräinen valkuaispitoisuus oli maanantain tilanteen mukaan 13,1 prosenttia, joka on kahta edellisvuotta matalampi.

Hehtolitrapaino on edellisvuosia korkeampi, keskimäärin 80,9 kiloa.

Maanantaihin mennessä tutkittujen kevätvehnänäytteiden keskimääräinen sakoluku on 278.

Ruisnäytteistä 77 prosenttia täyttää leipäviljavaatimukset eli hehtolitrapaino on vähintään 71 kiloa ja sakoluku vähintään 120.

Kaurallakin iso hehtopaino

Kauran hehtolitrapaino on tänä vuonna korkea. Tutkittujen näytteiden keskimääräinen lukema on 57,6 kiloa.

Peräti 96 prosenttia näytteistä täyttää hehtopainoltaan 52 kilon rehukauran laatuvaatimuksen ja suurimokauran 58 kilon laatuvaatimus täyttyy 54 prosentilla näytteistä.

Rehuohran keskimääräinen hehtolitrapaino on tutkituilla näytteillä 63,4 kiloa. Puolet näytteistä täyttää rehuohran 64 kilon laatuvaatimuksen, mikä on kahta edellisvuotta parempi tulos.

Mallasohrasta analysoitujen näytteiden perusteella 57 prosenttia täyttää mallastuksen valkuaispitoisuuden (enintään 11,5 prosenttia) ja jyväkoon laatuvaatimukset.

Mallasohran keskimääräinen valkuaispitoisuus on 11,0 prosenttia ja lajittelutulos 88,6 prosenttia (2,5 millin seulan päälle jäävä osuus). Lukemat ovat kahta edellisvuotta parempia.

SATU LEHTONEN

Kymmenen prosenttia vilja-alasta jäänee korjaamatta

Koko maan vilja-alasta jää näillä näkymin korjaamatta reilut kymmenen prosenttia, Viljaalan yhteistyöryhmän (VYR) tuoreessa Viljaviestissä arvioidaan.

Luku osuu hyvin yksiin Pro Agrian kasvutilannekatsauksessaan lokakuun alussa tekemän arvion kanssa: siinä todettiin, että viljasta jää korjaamatta 5–10 ja öljykasveista 10–15 prosenttia. Eniten peltoon jää kauraa, vehnää ja öljykasveja.

VYR muistuttaa, että kaikista korjaamatta jäävistä aloista tulee tehdä satovahinkoilmoitus kuntaan. Näin viljelijän oikeus luonnonhaittakorvaukseen, ympäristötukeen ja kansallisiin tukiin säilyy.

Mitä pidemmälle puintikausi on venynyt, sitä heikommaksi sadon laatu on käynyt.

Tänä vuonna ennakkoon tehtyjen laatumääritysten merkitys korostuu, VYR korostaa. Laatu on tiedettävä, myytiin viljaa sitten naapuritilalle, kauppaan tai teollisuuteen.

Korkeat hometoksiinipitoisuudet voivat tulla yllätyksenä, sillä punahomeiden tuottamat hometoksiinit eivät näy silmämääräisesti.

Esiin on tullut tapauksia, joissa ulkonäöltään ensiluokkainen viljaerä on jouduttu hylkäämään liian korkean hometoksiinipitoisuuden vuoksi, Viljaviesti kertoo.

SATU LEHTONEN

Luomulihan tuotantoketju vuotaa

Lihatalojen motivaatio luomun lisäämiseen näyttää kyseenalaiselta.

Luomulihan tuotantoketju ei ole kunnossa, MTK-Pirkanmaan, -Satakunnan ja -Varsinais-Suomen yhteinen luomuvaliokunta toteaa kannanotossaan.

Tänäkin syksynä luomuvasikoita on myyty tavanomaisiin kasvattamoihin, koska luomupaikkoja ei ole. Taustalla on valiokunnan mukaan lihatalojen epäselvä ja kannustamaton hinnoittelu.

Lihatalojen motivaatio luomun lisäämiseen näyttäkin valiokunnan mukaan kyseenalaiselta.

Tällä hetkellä yhdeksän prosenttia koko maan viljelyalasta on luomussa. Kysyntä on kasvussa, ja siksi etenkin luomuviljelijöitä, joiden karja on vielä tavanomaista, kannustetaan siirtämään eläimetkin luomuun.

Luomuvaliokunta rohkaisee edelleen kaikkia luomusta kiinnostuneita viljelijöitä osallistumaan luomukoulutuksiin ja ottamaan yhteyttä alan asiantuntijoihin. Arvokasta tukea saa kokeneilta luomuviljelijöiltä.

Luomutuotantoon siirtyminen edellyttää pitkäaikaista suunnittelua ja investointeja. Luomuvaliokunta haastaa ministeriön kertomaan selkeästi luomun tuotantokannusteista tilojen päätöksenteon tueksi.

MT

Raisioagron luomu-rehun toimitus alkoi

Raisioagron luomurehun toimitukset ovat alkaneet. Luomurehu valmistetaan Raisioagron tuotemerkillä Valio-ryhmään kuuluvan Osuuskunta Itä-Maidon Liperin Myllyssä. Rehun toimitukset kattavat koko maan.

Ensimmäinen erä Liperissä valmistettua luomurehua toimitettiin Peltomäen maitotilalle Myrskylässä.

Raisioagron kaupallinen johtaja **Bengt-Erik Rosin** toteaa, että Raisioagro on naudanrehujen markkinajohtaja Suomessa. Yhtiö tavoittelee suhteessa samantasoista osuutta luomurehumarkkinoista.

Kotimaiset raaka-aineet hankitaan laajalta alueelta.

”Meno–paluu-kuljetuksiamme hyödyntämällä erilaisia raaka-aineita, kuten härkäpapua, saadaan kätevästi tehtaalle eri puolilta maata. Teemme jatkuvasti uusia sopimuksia luomuraaka-aineista suoraan viljelijöiden kanssa”, Rosin kertoo.

Osuuskunta Itä-Maidon toimitusjohtaja **Ilpo Lukkarinen** kertoo, että Liperin Mylly siirtyi rehujen osalta ainoana Suomessa kokonaan luomutuotantoon syksyllä 2012. Myllyn kapasiteetti vastaa Raisioagron tuotantotavoitetta.

MT

Investointituen ehdot säilyvät pääosin ennallaan

Maatilojen investointituen kohteet ja tukitasot säilyvät ensi vuonna pääosin ennallaan. Hallitus päätti tuen yksityiskohdista torstaina.

Suurin muutos tulee uusiutuvan energian käytön edistämiseksi tarkoitettuun lämpökeskusten tukeen.

Jatkossa 35 prosentin enimmäistuki hyväksyttävistä kustannuksista voidaan myöntää kokonaan avustuksena. Aiemmin 20 prosentin osuus on ollut korkotukea ja 15 prosenttia avustusta.

Kotieläintuotantoa ja kasvihuoneviljelyä palvelevien lämpökeskusten tuki myönnetään kuitenkin edelleen samansuuruisena kuin kyseessä olevan tuotantorakennuksen tuki.

Tukea lampaiden apevaunuille

Lammas- ja vuohitalouden investointituen ehtoja muutettiin myös. Tukea voidaan myöntää rakentamisen yhteydessä myös apevaunuun tai muuhun rehunjakoratkaisuun, joka tulee rakennukseen kiinteästi asennettavan ruokintajärjestelmän sijaan.

Ensi vuonna investointituelle on neljä hakuaikaa, 2.1.–1.2., 11.2.–28.3., 15.4.–16.8. ja 2.9.–18.10. Tukipäätökset pyritään tekemään noin kahden kuukauden kuluessa hakuaikojen päättymisestä.

MT